

A. Nielsen, fremhævede i sit indlæg den 2. november, at princippet om opretholdelse af det bestående militære styrkeforhold under hele forløbet af en afrustningsproces måtte anses for nøglen til virkelige fremskridt i afrustningsspørgsmålet. Efter Norges opfattelse måtte princippet indebære, at afrustningskontrollen ikke alene skulle tjene til verifikation af opfyldelsen af selve de aftalte afrustningsforanstaltninger, men også måtte omfatte det på afrustningsprocessens forskellige stadier tilbageværende militære potentiel.

Norge lagde stor vægt på, at 15. plenarforsamling ikke skulle se sig nødsaget til at afslutte behandlingen af nedrustningsspørgsmålet, uden at der var gjort noget som helst fremskridt i sagen, og stod derfor som forslagsstiller til det af den canadiske udenrigsminister fremlagte resolutionsudkast om nedsættelse af en ad hoc komité af ikke-kernevåbenbesiddende lande med den opgave at bidrage til en genoptagelse af nedrustningsforhandlingerne. For Norges vedkommende repræsenterede dette resolutionsudkast det absolutte minimum for, hvad der burde søges opnået gennem 15. plenarforsamlings behandling af nedrustningsspørgsmålet.

Formanden for den danske delegation, *fhv. minister Ernst Christiansen*, talte i udvalget den 4. november. Hans tale er gengivet som bilag 4.

Den islandske repræsentant, *ambassadør Thor Thors*, udtalte den 14. november, at Island kunne tilslutte sig tanken om upartiske personers deltagelse i fremtidige afrustningsforhandlinger, og ville foreslå, at man udpegede formanden for FN's afrustningskommission, en af dennes viceformænd samt en rapportør til — uden stemmeret — at deltage i genoptagne forhandlinger i timagtskomiteen som henholdsvis dennes formand, viceformand og rapportør. Disse tre internationale embedsmænd, hvoraf de to sidstnævnte eventuelt kunne repræsentere Asien og Afrika, skulle desuden have til opgave at søge forhandlingerne genoptaget, hvorhos det skulle påhvile dem at aflægge beretning til FN's afrustningskommission. Island overvejede formelt at fremsætte et ændringsforslag til tremagtsforslaget (se ovenfor under (F)) efter disse retningslinjer, hvilket ville indebære, at tremagtsforslagets

bestemmelse om nedsættelse af en ad hoc komité udgik; fra islandsk side stillede man sig skeptisk over for en sådan komité, da det måtte befrygtes, at den ville blive for omfangsrig og snart ville udvikle sig i uendelige debatter, forsinkelse og vanskeligheder; de opgaver, der var tiltænkt ad hoc komiteen, burde overdrages de tre personer fra afrustningskommissionen.

Den canadiske udenrigsminister fremhævede herefter, at tremagtsforslaget ikke var udtryk for endelige og ufravigelige synspunkter; det islandske forslag angående en upartisk formand, viceformand og rapportør for afrustningsforhandlingsorganet kunne tiltrædes, og man kunne drøfte spørgsmålet om ad hoc komiteen. Med hensyn hertil gav den canadiske udenrigsminister udtryk for, at en sådan komité ville være af stor værdi, endog selv om de igangværende bestræbelser på at finde et kompromisforslag angående retningslinjerne for fremtidige afrustningsforhandlinger kronedes med held. I betragtning af det nyligt stedfundne præsidentvalg i USA måtte det i alle tilfælde forventes, at der ville hengå nogen tid, før forhandlingerne mellem stormagterne ville kunne genoptages, men derfor burde hverken forberedelserne med henblik på forhandlingernes genoptagelse stilles i bero eller den internationale interesse for afrustningsproblemerne mindskes.

Den indiske forsvarsminister *Krishna Menon* forelagde den 15. november det af Indien m. fl. stater stillede resolutionsforslag (se ovenfor under (G)).

Den sovjetiske delegerede, *ambassadør Zorin*, udtalte, at det sovjetiske resolutionsforslag af 13. oktober på en række punkter indeholdt mere klart formulerede direktiver for udarbejdelsen af en traktat om almindelig og fuldstændig afrustning, først og fremmest med hensyn til spørgsmålet om reorganisering af FN's sekretariat og sikkerhedsråd, nedlæggelse af baser på fremmed territorium og om en international politistyrke, men Sovjetunionen anså det dog for muligt at støtte resolutionsforslaget som helhed; det rummede det minimum af bestemmelser, der dannede grundlag for en traktat om almindelig og fuldstændig afrustning, og åbnede derved reelle muligheder for forhandlinger herom i et mere begrænset arbejdsudvalg.